

Kako se hrani državni denar

Vlada noče razkriti konkretnih pogojev

Včeraj je vlada sprejela sklep, v katerem zahteva od pravobranilstva, naj spet toži pooblaščenko, ker je zahtevala razkritje 17 dvostranskih pogodb z bankami

LJUBLJANA – Od začetka finančne krize so po prepričanju Mariborčana Martina Vrečka banke, registrirane v Sloveniji, dobile nekaj milijard evrov državne pomoči v obliki depozitov. Zato je od ministrstva za finance zahteval objavo podatkov o tem za čas od februarja 2009 do februarja 2010. Izvedeti je želel, po kakšnih obrestnih merah so bili odobreni in kdo je neposredno sodeloval pri odločanju. Po letu in pol še ni dobil zelenih informacij, informacijska pooblaščenka, ki je odločila v njegovo korist, pa se bo spet znašla pred upravnim sodiščem.

Ministrstvo je Vrečkovo prošnjo zavrnilo, češ da ne more razkriti podrobnosti posameznih poslov, ampak le povprečne ročnosti in razpone obrestnih mer, ker da so individualni podatki po zakonu o gospodarskih družbah poslovna skrivnost, s takšnim razkritjem pa bi si država poslabšala svoj tržni položaj pri sklepanju novih poslov. Pojasnili so še, da izbirajo bančne ponudbe glede na maksimalno izpostavljenost do posameznih bank in najugodnejšo obrestno mero, in zavrnilo trditev, da gre pri plasiranju depozitov za državno pomoč bankam.

Martin Vrečko se je na odločbo ministrstva pritožil in svoje zahteve dodatno podkrepil. Po njegovem prepričanju so pomembna zlasti določila zakona o dostopu do informacij javnega značaja in zakona o javnih financah, po katerih so podatki o porabi javnih sredstev v vsakem primeru javni. Tudi vsi drugi državni organi te podatke javno objavijo, pa naj gre za razpise za gradnjo avtocest ali za nepovratna sredstva filmskega sklada.

Ministrstvo ni gospodarska družba

O pritožbi je odločala informacijska pooblaščenka. V prvi odločbi je ugotovila, da ministrstvo ne razpolaga z odločbami ali sklepi o depozitih, ima pa 17 dvostranskih pogodb z bankami za omenjene posle. Informacije, ki jih zahteva državljani, po mnenju **Nataše Pirc Musar** niso poslovna skrivnost; ministrstvo spada v izvršilno oblast in ni gospodarska družba, kot poslovno skrivnost pa jih niso označile niti same banke, prav tako niso izkazale občutne škode, ki bi nastala z razkritjem teh informacij.

Pirc Musarjeva je dejala: »Ali država ravna z depoziti gospodarno, je

mogoče ugotoviti samo, če je upravljanje s sredstvi transparentno. V pogodbi je določeno, da se posli sklepajo na avkcijski način, kar pomeni, da se konkretni poselsklene s tisto banko, ki je ponudila najboljše pogoje. V fazi sklepanja konkretnega posla je podatek o obrestni meri zagotovo poslovna skrivnost banke, ko je posel sklenjen, pa razkritje obrestne mere ne more poslabšati njenega konkurenčnega položaja. Prošilec pa je želel podatke za nazaj.« Pooblaščenka je zato pritrčila Vrečku in odpravila odločbo ministrstva ter od njega zahtevala, naj dostavi kopije pogodb.

Vlada proti javnosti

A državni aparat se ni dal. Vrstiti so se začele tožbe: državno pravobranilstvo in Gorenjska banka sta pooblaščenko tožila na upravnem sodišču, to je Gorenjski banki ugodilo, odpravilo odločbo pooblaščenke, ta je po ponovni presoji vztrajala pri svoji odločitvi in jo do-

datno utemeljila, da morajo biti podatki o porabi javnih sredstev javni. Včeraj pa je vlada sprejela sklep, v katerem zahteva od pravobranilstva, naj spet toži pooblaščenko. Takšno zavlačevanje oziroma kupovanje časa se zdi Pirc Musarjevi nepojmljivo, saj je prepričana, da je prošilec (oziroma javnost) upravičen do vpogleda v opisane posle. Naj se izkaže, da je država denar hranila gospodarno in da ni delovala po načelu pomoči »svojim« od krize izčrpanim bankam.

Martin Vrečko je dejal: »Gospodarske družbe, ki ustvarjajo dodano vrednost in izvoz, ne morejo pridobiti posojil ali pa banke od njih zahtevajo visoke obresti in prvovrstna zavarovanja. Pri tem morajo trpeti visoke davke, ki jih država porabi za to, da po nizkih obrestih in brez zavarovanja posoja denar bankam, ki so zapravile milijarde za tajkunske posle. Izgovor je, da bodo banke s tem denarjem financirale druge gospodarske družbe. Če bi to res bil cilj, bi preprosto znižali davke in bi gospodarstvo imelo dovolj denarja ter ne bi potrebovalo posojil.«

Več o polletnih rezultatih slovenskih bank na 9. strani.

BOŽENA KRIŽNIK

FRANC KRIŽANIČ

FOTO JURE ERŽEN/DOKUMENTACIJA DELA

Nalaganje denarja v obliki depozitov na ministrstvu za finance izvaja zakladnica enotnega zakladniškega računa države. Vanj so poleg državnega proračuna vključeni tudi vsi neposredni in posredni proračunski uporabniki, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter Zavod za zdravstveno zavarovanje RS. Zakladnica ima s skoraj vsemi slovenskimi bankami, ki so si za to prizadevale, sklenjeno pogodbo o poslovnem sodelovanju.